

Срби једногласно одговорише командиру да сви имају код куће пушке које су донијели из војске када је Југославија капитулирала. Према исказима позваних Срба, командира забрину ово њихово признање, мало се замисли, саге главу и погледа у сто, а затим погледа у њих и строго нареди да сјутра у девет часова дођу и јаве се у жандармеријску станицу са оружјем и да га предају лично њему.

Присутни Срби из Брајићевићи су одмах знали шта усташе намјеравају: да их разоружају и ликвидирају.

Да би Срби тај дан избјегли усташку егзекуцију, једногласно прихватише наређење усташког командира и убједљиво обећаше да ће сјутра доћи у станицу тачно у девет часова и командиру предати оружје. Командир устаде са столице и строго рече: „Идите кући и сјутра тачно у девет дођите у станицу са оружјем. Обавезно реците и осталим вашим сељацима који имају оружје да га предају властима.“

Њих десет одмах напустише станицу и успут од Наданића до свог села се договараху шта да раде. Били су јединственог мишљења: да се више никад не одазову позиву усташа.

Договоре се да одмах сазову на конференцију све људе из села да чују и њихово мишљење и да их упознају шта им је усташки командир наредио.

Тако је и било.

Сви људи из села, и млади и стари, одазвали су се на договор. Тај договор је одржан пред кућом Тома С. Зиројевића. Људи који су били у усташкој

жандармеријској станици изнијеше присутним шта се дешавало у усташкој станици, шта је рекао командир станице и упознаше скуп о његовој наредби да се сјутра у девет часова јаве у станицу и да лично командир у предају оружје.

После овог упознавања и утисака сваког појединачно, скупу се обратио и Раде Вилић: „Састали смо се овђе да заједнички одлучимо шта да се ради, да ли да идемо сјутра са оружјем у усташку станицу и командир у предамо оружје, како је то усташки командир строго наредио или да не идемо. Ето то треба да ријешимо овђе, на овом скупу“. Раде још додаде: „Нас десет, који смо данас били код командира, мислимо да треба да одбијемо наређење командира и да не идемо више никад у њихову станицу“.

Васо Зиројевић, тај храбри јунак, што ће се касније доказати, устаде са једног каменог зидића, држи у десној руци митраљез кога је донио са границе Албаније и са подигнутом тоном рече: „Вама десеторици који сте данас били код усташког командира у Наданићима би јадна мајка била ако би то урадили. Усташе би вас разоружали и помлатили негдје у планини у некој пустињи. Мучили би вас, ликвидирали, а затим би вас побацали у неку јаметину или у неку провалију. Тако би ви скончали. Ваше породице вас никад ни мртве не би нашле“.,,

Васо, тај паметни и храбри човјек настави: „Него, сјутрадан прије зоре и бијела дана сви који посједујемо оружје да изађемо и заузмемо положај

изнад села!“ Одмах даде и распоред ко ће заузети који положај на брдима Варда, Грацу, Вукићевцу и Међугређу, а он ће са митраљезом бити на греди Градац. Онда додаде: „Дјеца, жене и стари људи са покретном имовином и најнужнијим потребама за живот да избјегну из села у Добри до и тамо буду иза наших леђа“.

Васо настави: „Када усташе виде да вас нема, они ће највјероватније доћи у наше село да извиде зашто нисте извршили наређење командира. Уколико усташе дођу и почну залазити у куће, палити и пљачкати нашу имовину, ја ћу први пуцати по њима. Ви ћете отворити ватру из пушака и сваки ваш метак да погоди усташу.

Само тако ћемо заштитити наша огњишта, наше куће, наше село и наш народ од усташког терора“.

Све што је Васо наредио сви присутни су једногласно прихватили.

Одлучише – или да сви изгину или да село одбране, а ако неко не испоштује овај договор да му суди народ села Брајићевића.

Како се људи договорише тако и учинише. Они који су имали оружје, рано ујутру, као што је Васо наредио, заузеше положаје изнад села на високим каменим гредама. Народ – стари, жене и младеж, са својим најнужнијим потребама, изађе из села и устави се иза положаја брајићевских бораца.

Како се људи из села нису одазвали позиву командира усташке станице у Наданићима, очекивана патрола од пет усташа се појави око дванаест часова. Васо Зиројевић, тај храбри Србин, чим је при-

мијетио усташку патролу како се креће у правцу села окрену свој митраљез у правцу усташке патроле. Остали борци села урадише исто. Све те припреме усташка патрола примијети те промијени свој правац кретања. Усташе прођоше испод села и брзим корацима користећи заклоне, побјегоше у правцу муслиманског села Равно, удаљеног од Брајићевића око три километра.

Када је Васо примијетио да усташка патрола бјежи у правцу села Равно, наређује да усташку патролу пресретну и ликвидирају. Ово наређење његови борци нису могли извршити, јер је усташка патрола на вријеме побјегла у село Равно.

Од тада никад муслиманске усташе нису смјели напасти село.

МУСЛИМАНСКЕ УСТАШЕ НАПАДАЈУ И ПАЛЕ СРПСКА СЕЛА

Усташе су морале промијениле тактику, па умјесто Брајићевиће, нападају села Краварево, Вишњево, Рудо Поље, Наданиће, Вратло, Тараин До и Горња Бодежишта, значи нападају сва српска села од Гацка до Брајићевића.

Наведена села су попалили, опљачкали, а народ који није успио да побјегне побили.

У то вријеме у Брајићевиће долази Милан (Стојанов) Зиројевић. Милан је рођен Брајићевићима 1890. године. Славно се борио у добровољачком гатачком батаљону од 1912. до 1918. године. Под притиском аустро-угарских јединица, почетком ја-